

Quickscan flora en fauna

Villapark Florade

Kotkampweg 188
te Enschede

Arnhem, 26 augustus 2015

Colofon

Titel	: Quicksan flora en fauna Villapark Florade
Subtitel	: Kotkampweg 188 te Enschede
Projectnummer	: 15.078
Datum	: 26 augustus 2015
Veldonderzoek	: T. Kooij
Auteur(s)	: T. Kooij
Goedgekeurd door	: A. Zandstra
Opdrachtgever	: Trebbe Wonen B.V.
Contactpersoon	: P.V. Lutjenhuis

Bezoekadres	: Tivolilaan 205
Postbus	: 2
Postcode	: 6800 AA Arnhem
Telefoon	: 026-8454583

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Flora- en faunawet	5
2.2 Natuurbeschermingswet 1998	8
2.3 Ecologische Hoofdstructuur	9
3. Gebiedsbeschrijving	10
3.1 Gebiedsbeschrijving.....	10
3.2 Voorgenomen ingreep	11
4. Onderzoeksmethode	12
4.1 Bronnenonderzoek	12
4.2 Veldonderzoek	12
4.3 Uitwerking en rapportage	13
5. Resultaten	14
5.1 Gebiedsbescherming	14
5.1.1 Natura 2000.....	14
5.1.2 Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland	15
5.2 Soortenbescherming (Flora- en faunawet)	16
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	16
5.2.2 Vleermuizen.....	17
5.2.3 Vogels	19
5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	20
5.2.5 Flora.....	21
5.2.6 Ongewervelden	21
6. Conclusies en aanbevelingen	22
6.1 Gebiedsbescherming	22
6.2 Soortbescherming	22
6.2.1 Grondgebonden zoogdieren	22
6.2.2 Vleermuizen.....	22
6.2.3 Vogels	23
6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	23
6.2.5 Flora.....	23
6.2.6 Ongewervelden	23
Bronnen	24
Literatuur	24
Websites	24

1. Inleiding

Ten behoeve van de ontwikkeling van het villapark Florade op het terrein aan de Kotkamperweg 188 te Enschede zullen diverse onderzoeken moeten plaatsvinden.

Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving. Het terrein zou kunnen dienen als leef- en voortplantingsgebied voor diersoorten. Ook zou er bijzondere flora voor kunnen komen. Veel dieren en planten zijn middels de Flora- en faunawet beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing nodig is in het kader van de Flora- en de faunawet, is het noodzakelijk om te weten of er beschermde dieren en/of planten op het terrein voorkomen.

Mogelijk liggen er beschermde gebieden in de directe omgeving van het terrein waarop de ingreep effect kan hebben. Dit is van belang te weten in verband met de Natuurbeschermingswet.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een quickscan. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. Tijdens het terreinbezoek is een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn. Hierbij speelt ook de ingreep een belangrijke rol.

Deze quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie, hoewel wel een schepnet is gebruikt. Mochten er effecten te verwachten zijn van de werkzaamheden op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijke kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een korte beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken. Tenslotte worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen beschreven. Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet. Hoewel het geen wetgeving maar beleid betreft, is in dit hoofdstuk ook een paragraaf over het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) opgenomen.

2.1 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) zijn omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hiertoe is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. In principe mogen er geen handelingen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor de soort. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet:

- Artikel 8:* Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11:* Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12:* Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Daarnaast is *artikel 13* eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet:

- Artikel 2:*
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
  2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene Maatregel van Bestuur

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur is de regelgeving rond de Flora- en faunawet nader ingevuld. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

Tabel 1: De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.

Tabel 2: De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Tabel 3: De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is voor aangewezen bedreigde soorten altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Vogels:

Vogels vallen onder hetzelfde beschermingsregime als de tabel 3 van de Flora- en faunawet en mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk.

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden. Het gaat erom dat er geen broedgevallen aanwezig zijn.

Het kappen van de bomen en struiken zal buiten het broedseizoen moeten plaatsvinden.

Daarnaast zijn er een aantal vogelsoorten die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken en zijn jaarrond beschermd. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (ministerie van EL&I, 2009).

Soort	Categorie vaste nesten	Verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen
steenuil	1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
gierzwaluw, huismus, roek	2	Nesten van koloniebroeders die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
grote gele kwikstaart, kerkuil, oehoe, ooievaar, slechtvalk	3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespandief, zwarte wouw	4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Daarnaast zijn er een aantal vogelsoorten (categorie 5) waarvoor in bijzondere gevallen onderzoek noodzakelijk is. Het gaat hierbij om min of meer algemene soorten of soorten die makkelijker een nieuw nest maken. Lokaal kan een gebied belangrijk zijn voor de populatie van een soort. Een voorbeeld hiervan is een koloniebroeder als de blauwe reiger. Ook spechten vallen onder deze groep. In deze bijzondere gevallen zijn de nesten van deze categorie vogels ook jaarrond beschermd.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

Het Natura 2000-netwerk is opgesteld ter bescherming van belangrijke habitats en soorten in Europa. De wettelijke basis voor de Natura 2000-gebieden zijn de Vogel- en Habitatrichtlijnen (www.eea.europa.eu). In Nederland is de gebiedsbescherming geregeld in de Natuurbeschermingswet. Gebieden die worden aangewezen en beschermd op basis van de Natuurbeschermingswet zijn:

- Natura-2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermdenatuurmonumenten
- Gebieden die de Minister van EZ aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van verplichtingen op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn), zoals Wetlands.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000 gebieden.

Activiteiten en projecten binnen een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn. Ook activiteiten en projecten buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn, omdat de wet ook een zogenaamde externe werking kent. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, moet deze beoordeeld worden. Hierbij moeten ook cumulatieve effecten worden betrokken. Dit kan betekenen dat een plan of handeling op zich geen significant effect veroorzaakt maar in combinatie met andere handelingen of plannen wel. Ook dan is een vergunning noodzakelijk. Het bevoegd gezag voor de verlening van de Natuurbeschermingswet-vergunning is Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het Natura 2000-gebied ligt.

Er zijn een drietal situaties mogelijk:

- *Zeker geen negatief effect*
Geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig
- *Mogelijk negatief effect maar zeker geen significant negatief effect*
Verslechterings- en verstoringstoets, afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend.
- *Kans op een significant negatief effect.*
Passende beoordeling (zwaardere procedure), Afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend. Aan deze vergunning zullen voorschriften en beperkingen, bijvoorbeeld compensatie, verbonden zijn.

Bij een kans op negatieve effecten is het aan te raden om in een vroeg stadium met het bevoegd gezag te overleggen over de te volgen procedure.

2.3 Natuurnetwerk

Het doel van het Natuurnetwerk, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur, is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit Natura 2000-gebieden, de beschermde natuurmonumenten en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd.

Onderdeel van het Natuurnetwerk zijn zones, die natuurgebieden met elkaar verbinden om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

Binnen het Natuurnetwerk geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging en de uitvoering van bepaalde plannen niet mogelijk zijn als daarmee de wezenlijke kenmerken of natuurwaarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer moet onderzoek laten verrichten, om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast.

3. Gebiedsbeschrijving

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van Enschede. Op de locatie heeft in het verleden een schoolgebouw gestaan die een aantal jaren geleden gesloopt is. Het terrein bestaat nu uit een grasveld met enkele bomen en een drietal elektriciteitshuisjes. En is begrensd door de Kotkampweg, de Floraparkstraat en de Minkmaatstraat. De laatste grens vormt het schoolterrein van de basisschool Paus Johannes.

De beoordeling in deze quickscan gaat uit van de huidige situatie in het veld. Het terrein is gelegen aan de rand van Enschede en de omliggende wijk bevat veel groen.

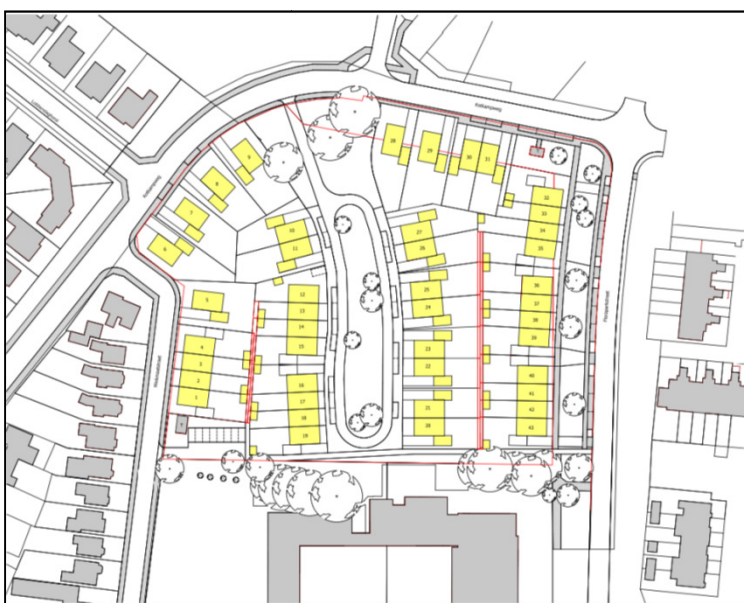
Figuur 1. Het terrein, hier nog met schoolgebouw (bron: <http://www.googlemaps.com>).

Figuur 2. Impressie van het plangebied.

3.2 Voorgenomen ingreep

Er staan drie trafohuisjes aan de randen van het terrein waarvan er een gesloopt gaat worden. Het gaat om het trafohuisje aan de Floraparkstraat (naast de school). Daarnaast staan er nog diverse bomen op het terrein die gekapt gaan worden. Enkele bomen blijven staan. Het terrein zal bouwrijp gemaakt worden en er zullen ca. 43 woningen gebouwd worden.

Figuur 3. Voorgenomen woningbouw.

4. Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestaat uit twee delen. Voor het onderzoek is begonnen met een literatuurstudie, gevolgd door een veldonderzoek in het plangebied.

4.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is gebruik gemaakt van de gegevens uit diverse bronnen. De website van zoogdieratlas.nl en telmee.nl zijn geraadpleegd voor de meest actuele waarnemingen (laatste vijf jaar). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd. Ook is gezocht naar resultaten uit (eigen) onderzoeksrapporten.

4.2 Veldonderzoek

De onderzoeklocatie is één maal bezocht op de ochtend van 27 juli 2015. Een regenachtige dag met een temperatuur van zestien graden Celsius.

Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een eenmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten. Alle gebouwtjes (trafohuisjes) zijn grondig onderzocht op mogelijkheden voor vleermuizen. Alle bomen zijn onderzocht op de aanwezigheid van nesten van vogels die jaarrond beschermd zijn. Visueel zijn de bomen onderzocht op de aanwezigheid van gaten en holen die vleermuizen zouden kunnen bevatten.

Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

4.3 Uitwerking en rapportage

Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. De gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet (Natura 2000) en de soortbescherming in de Flora- en faunawet. In voorliggende rapportage komen de volgende onderdelen aan bod:

Oriëntatiefase toets Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming)

Voorliggend onderzoek beschrijft de oriëntatiefase van de toetsing aan de Natuurbeschermingswet.

In een oriënterend onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in de nabijheid van een gebied beschermd volgens de natuurbeschermingswet 1998 (bv. Natura 2000), of ligt er een Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de ingreeplocatie, zodat externe en/of cumulatieve effecten te verwachten zijn.
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in kwestie.
3. Kunnen deze effecten:
  - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten
  - b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats
  - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Hieruit volgt of er een vergunning op grond van de natuurbeschermingswet is vereist. Het wel of niet afgeven van een vergunning wordt beoordeeld door middel van een verstorings- of verslechteringstoets of een passende beoordeling.

Toetsing aan de Flora- en faunawet (soortbescherming)

Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn. Hierbij is onderscheid gemaakt in tabel 1 soorten en de tabel 2 en 3 soorten van de Flora- en faunawet.

Voor de tabel 1 soorten geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen wanneer sprake is van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht (zie paragraaf 2.1).

Voor tabel 2 soorten, en bij bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting is het mogelijk om met een door het ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode te werken. Als de beschreven maatregelen van een goedgekeurd gedragscode in acht worden genomen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

De tabel 3 soorten zijn strikt beschermd. Indien er verbodsartikelen overtreden gaan worden is een ontheffing nodig.

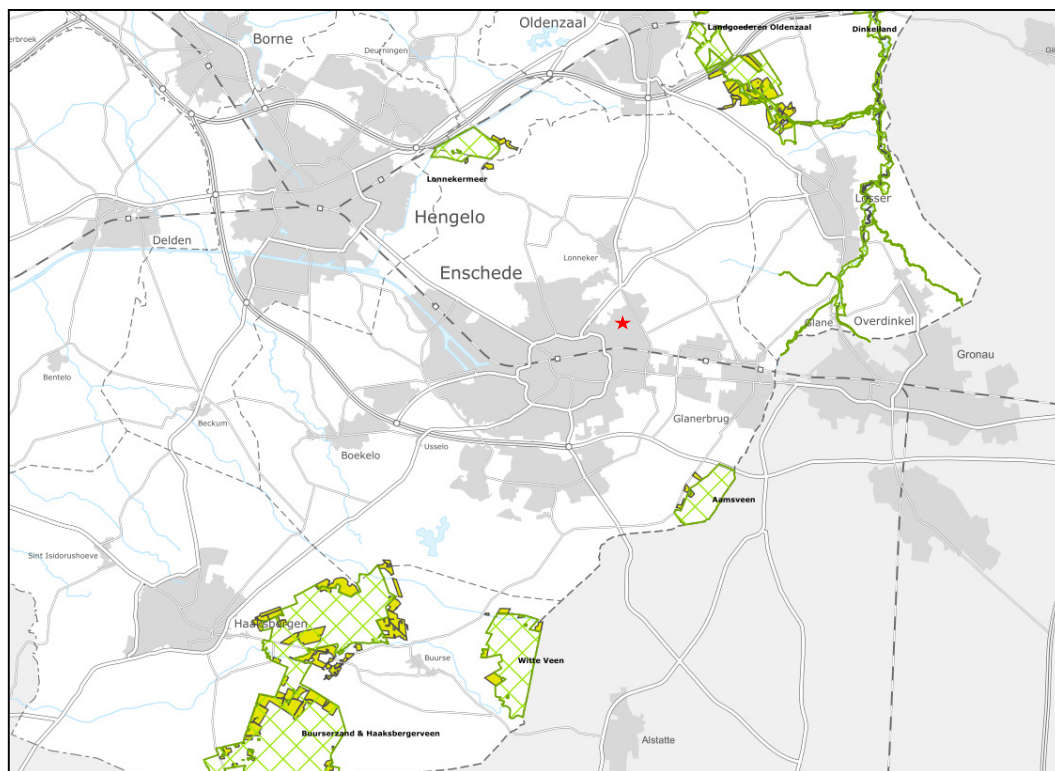
5. Resultaten

De werkzaamheden welke worden uitgevoerd kunnen zowel effect hebben op beschermde gebieden als op beschermde soorten. Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

5.1 Gebiedsbescherming

5.1.1 Natura 2000

Alle Natura 2000 gebieden liggen meer dan 3 kilometer van het plangebied. Daarnaast bevindt de locatie zich in de bebouwde kom van Enschede.

Figuur 4. Enschede ten opzichte van Natura 2000 gebieden. In rood het plangebied.

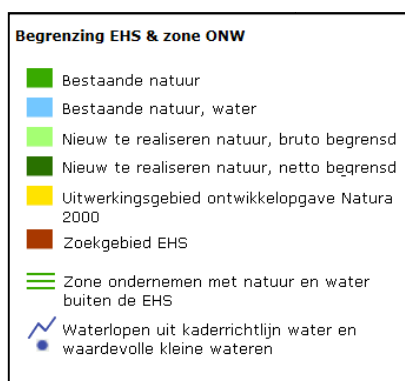
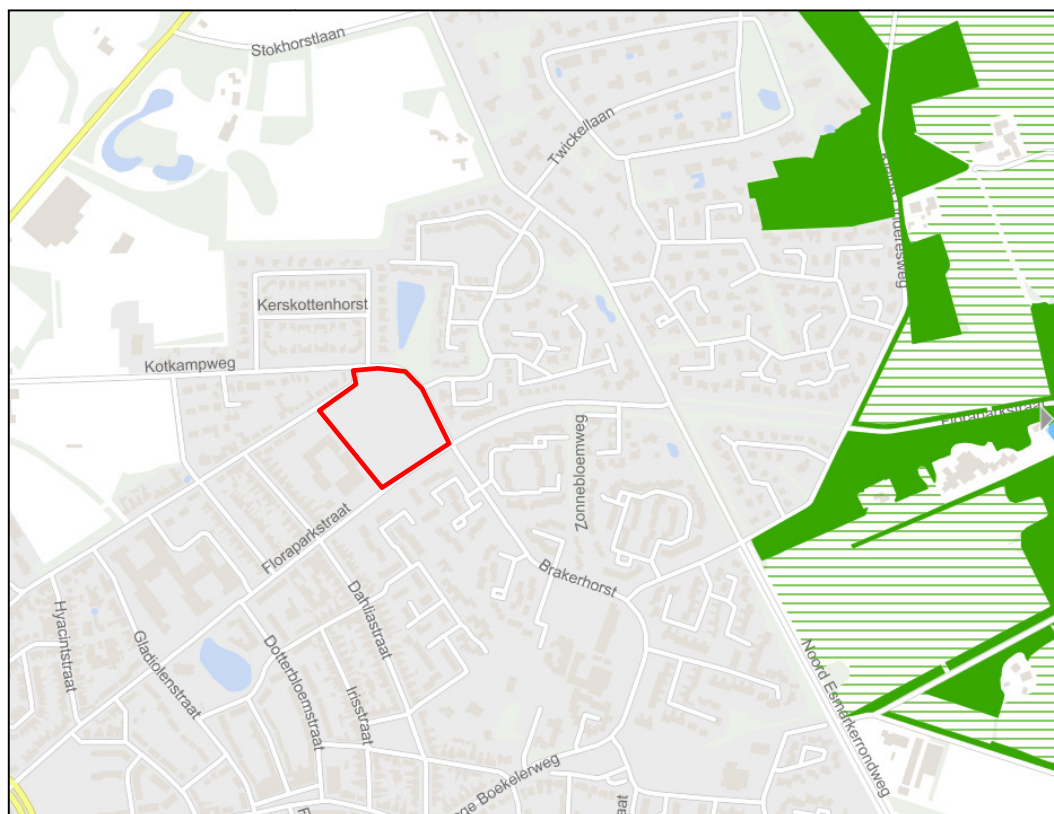
(Bron: <http://www.overijssel.nl/thema's/natuur-en-landschap/projecten/natura-2000/>)

De effectenbeoordeling

Het plangebied ligt op meer dan 3 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Daarnaast ligt het plangebied binnen de bebouwde kom van Enschede. Er is geen effect te verwachten op Natura 2000-gebieden.

5.1.2 Natuurnetwerk

Op de site van de provincie Overijssel is de meest actuele kaart van het Netwerk te vinden. Hieruit blijkt dat het plangebied niet binnen het Netwerk ligt.

Figuur 5. Plangebied (rood)ten opzichte van het Natuurnetwerk.

/

De effectenbeoordeling

Het plangebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk. Het netwerk kent geen externe werking. Er zijn geen effecten op het Natuurnetwerk die kunnen optreden.

5.2 Soortenbescherming (Flora- en faunawet)

Van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten in het onderzoeksgebied en in de directe omgeving daarvan (tot 1000 m). Door middel van het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de te verwachte beschermde soorten in het plangebied. Daarna is onderzocht welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden bestaan uit het verbreden en uitbreiden van sloten en het verwijderen van enkele bomen.

Voor de tabel 1 soorten van de Flora- en faunawet geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen en wanneer sprake is van bestendig beheer / onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Daarom zullen de tabel 1 soorten die in het plangebied kunnen voorkomen wel worden genoemd, maar worden verder niet in de effectenbeoordeling meegenomen.

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek

Een aantal grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Daarnaast kunnen ook andere zoogdieren in het plangebied hun leefgebied hebben.

Algemene muizensoorten kunnen in het plangebied voorkomen. In Overijssel, tegen de grens met Duitsland komt ook de zwaar beschermde veldspitsmuis voor. In de bebouwde kom van Enschede is de soort niet aangetroffen of te verwachten.

De eekhoorn zou eventueel in de grotere bomen op het terrein kunnen nestelen.

Veldonderzoek

Het terrein niet ruig begroeid en biedt geen mogelijkheden voor zwaarder beschermde soorten. De bomen zijn visueel onderzocht op de aanwezigheid van holen waarin boomarter of eekhoorn zouden kunnen verblijven. Deze zijn niet aanwezig. Ook zijn er geen gebouwde nesten van eekhoorns in de boomkronen aangetroffen.

Effectenbeoordeling

Er worden geen middel- of zwaarbeschermde grondgebonden zoogdieren in de plangebieden verwacht. Sporen zijn niet aangetroffen.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten die onder tabel 3 vallen van de Flora- en faunawet. Verblijfplaatsen (kraam-, zomer, paar- en winterverblijven) en essentiële vliegroutes en foerageergebieden van deze soorten zijn beschermd.

Bronnenonderzoek

Een aantal vleermuissoorten zijn in het verleden in het plangebied of in de omgeving waargenomen. In Overijssel zijn 13 soorten vleermuizen waargenomen of te verwachten. Een deel van deze soorten kan ook in het plangebied voorkomen.

De min of meer algemene soorten die in bebouwde omgeving veel voorkomen zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. De eerste twee soorten zijn gebouwbewonende soorten en de laatste is meer een boombewonende soort.

Rosse vleermuis en watervleermuis zijn boombewonende soorten, terwijl ruige dwergvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen hun verblijfplaats in zowel gebouwen als bomen kunnen hebben. Watervleermuizen zijn gebonden voor hun voedsel en vliegroute aan water(gangen).

Veldonderzoek

De plangebieden bieden weinig tot geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen in de kraamtijd. Er staan drie trafohuisjes waarvan er 1 gesloopt gaat worden. Dit huisje is niet geschikt om grotere groepen vleermuizen te herbergen in de kraamtijd. Er is weinig tot geen ruimte voor een groep, het huisje is laag en ligt in de schaduw. Het biedt enige ruimte aan vleermuizen maar die mogelijkheden zijn te klein en te koud om als kraamverblijf te kunnen dienen. Wel biedt het trafohuisje mogelijkheden voor enkele vleermuizen in de paartijd. Het trafohuisje is potentieel geschikt als paarverblijf.

Figuur 6. Trafohuisje dat gesloopt gaat worden.

Er staan diverse bomen op het terrein. De meeste zijn te dun om als verblijfplaats voor vleermuizen te kunnen dienen. De drie dikste bomen (drie eiken) blijven staan. De andere bomen zijn dun en bevatten geen holten. Daarmee zijn de bomen die gekapt worden niet geschikt om als kraamverblijf te kunnen dienen. In de paartijd hebben vleermuizen minder ruimte nodig en kan een wat diepere groef in de bast ook gebruikt worden als (paar) verblijfplaats.

Het groen op het terrein vormt geen doorgaande structuur en kan daarom niet als vliegroute dienen. Wel zullen rondom de bomen vleermuizen jagen. Het groen op het terrein vormt maar een (zeer) klein deel van het groen in de omgeving.

Effectenbeoordeling

Zoals het terrein er nu bij ligt zijn er geen potentiële kraamverblijven voor vleermuizen aanwezig. Het aanwezige trafohuisje en de aanwezige bomen bieden geen mogelijkheden voor vleermuizen in de kraamtijd.

In de paartijd stellen vleermuizen minder eisen aan de grote van het verblijf en aan de klimatologische omstandigheden. Zowel het trafohuisje als de bomen bieden in potentie mogelijkheden voor paarverblijven van vleermuizen. Of de dieren er daadwerkelijk gebruik van maken zal nader onderzocht moeten worden.

Vliegroutes zijn niet aan de orde omdat er geen doorgaande groenstructuur op het terrein aanwezig is.

Hoewel vleermuizen op het terrein zullen foerageren is er geen sprake van essentieel foerageergebied. Er is zeer veel groen in de directe omgeving aanwezig dat ook door vleermuizen gebruikt zal worden.

5.2.3 Vogels

Vogels vallen onder hetzelfde beschermingsregime als de tabel 3 soorten van de Flora- en faunawet en mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk.

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden.

Daarnaast zijn van enkele vogelsoorten de nesten het hele jaar door beschermd.

Bronnenonderzoek

In Enschede worden veel (algemene) soorten vogels waargenomen. Vooral de vogels waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn (bv. roofvogels en uilen), zijn hier van belang.

Veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek zijn alle boomkronen visueel afgezocht op nesten van jaarrond beschermde vogels. Hierbij is ook gelet op categorie 5 vogels als uilen, roofvogels, blauwe reiger en holenbroeders als spechten. Er is een nest gevonden van een houtduif en van een ekster. Beide soorten zijn beschermd als ze broeden maar de nesten zijn niet jaarrond beschermd.

Effectenbeoordeling

Vogels mogen in de broedtijd niet verstoord worden. De bomen zullen buiten het broedseizoen (half maart-half juli) gekapt moeten worden. Hierbij is van belang dat de Flora- en faunawet geen vaste periode kent voor het broedseizoen. Afhankelijk van het weer kunnen ook buiten de genoemde periode broedende vogels aanwezig zijn. Met name de houtduif is een soort die vroeg in het jaar kan beginnen en lang kan doorgaan.

In de omgeving is veel vergelijkbaar groen met grote bomen aanwezig. Zodat er voor algemene zangvogels als de koolmees geen maatregelen nodig zijn.

Figuur 7. Kastanje met eksternest

5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Bronnenonderzoek

In de bebouwde kom van Enschede zijn diverse waarnemingen bekend beschermde soorten.

Veldonderzoek

Er is geen open water aanwezig op de locatie. Op het terrein is een laagte waar gedurende een deel van het jaar water zal blijven staan. Deze laagte is ondiep zodat het in de zomer droog zal vallen. Daarmee is het ongeschikt voor vissen en als voortplantingsbiotoop van amfibieën.

Figuur 8. Laagte met tijdelijk water. Deze laagte bevat geen permanent water.

Het terrein is gelegen in de bebouwde kom en wordt door de mensen in de omgeving gebruikt om te spelen of om de hond uit te laten. Daarmee is er veel verstoring voor dieren aanwezig. Het terrein bevat geen geschikt biotoop voor reptielen.

Effectenbeoordeling

De voorgenoemde ingreep heeft geen gevolgen voor zwaarder beschermde reptielen, amfibieën of vissen.

5.2.5 Flora

Bronnenonderzoek

Er zijn geen waarnemingen bekend beschermde planten op het terrein.

Veldonderzoek

Het plangebied bestaat uit een braakliggend terrein/grasveld met enkele bomen en struiken. De soorten die er voorkomen duiden op een wat voedselrijkere bodem waarop geen bijzonder of beschermde soorten zijn te verwachten.

Effectenbeoordeling

Er komen op het terrein geen beschermde planten voor.

5.2.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Er zijn geen waarnemingen bekend van ongewervelden in of nabij de plangebied.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt op het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied. Geschikte habitats (met name heide en (laag)veen, grote rivieren en oude, rottende eiken) zijn niet aanwezig.

Effectenbeoordeling

Beschermde ongewervelden worden niet in de plangebieden verwacht.

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen.

6.1 Gebiedsbescherming

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten van de woningbouw op Natura 2000-gebieden. Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is niet nodig.

Het plangebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk.

6.2 Soortbescherming

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van verblijfplaatsen is hiervoor van belang, maar ook de instandhouding van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Voor alle tabel 1 soorten die in de plangebieden voor kunnen komen geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen en wanneer sprake is van bestendig beheer of onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Er worden geen middel- of zwaarbeschermd grondgebonden zoogdieren in de plangebieden verwacht.

6.2.2 Vleermuizen

Het terrein biedt mogelijkheden voor vleermuizen in de paartijd. Zowel een trafohuisje als enkele bomen zijn in potentie geschikt voor vleermuizen in de paartijd. Of vleermuizen daadwerkelijk gebruik hiervan maken zal middels nader onderzoek vastgesteld moeten worden.

Kraamverblijven worden uitgesloten. Er zijn geen geschikte holten in de bomen of ruimte in het trafohuisje die ruimte bieden voor grotere groepen vleermuizen. Het trafohuisje is daarnaast klimatologisch ongeschikt voor een kraamgroep.

Vliegroutes of essentieel foerageergebied is uit te sluiten door de afwezigheid van doorgaande structuren en door de aanwezigheid van zeer veel potentieel jachtgebied in de directe omgeving.

6.2.3 Vogels

Vogels mogen in de broedtijd niet verstoord worden. De bomen en het groen zal buiten het broedseizoen (half maart-half juli) moeten worden gekapt/gerooid.

Vogels vallen onder hetzelfde beschermingsregime als de tabel 3 van de Flora- en faunawet en mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden.

6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Door het ontbreken van permanent water is er geen geschikt (voortplantings)biotoop aanwezig voor vissen en amfibieën. De vegetatie (structuur) en de verstoring op het terrein maakt de locatie ongeschikt voor reptielen. Voor deze soorten is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

6.2.5 Flora

Er komen op de locatie geen beschermde planten voor. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

6.2.6 Ongewervelden

Beschermde soorten ongewervelden worden niet verwacht. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

Bronnen

Literatuur

- Broekmeyer, M.E.A., F.G.W.A. Ottburg en F.H. Kistenkas, 2003. Flora- en faunawet, Toepassing van artikel 75 in de praktijk. Alterra, Wageningen.
- Douma, m., C.P.M. Zoon & A.D. Bode, 2011. De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum
- Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2006. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Limpens, H.,e.a. 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verpreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij. Tweede druk. ISBN 90 5011 0916.
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden.

Websites

- www.rijksoverheid.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.google.nl/maps
- www.overijssel.nl